

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

12 november 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, HUISVESTING EN STEDELIJK BELEID

Interpellatie van mevrouw Hilde De Lobel tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de stand van zaken in het kerntakendebat

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het geautomatiseerd stemmen

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het veralgemenen van het elektronisch stemmen

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het laten samenvallen van de politieraad met de gemeenteraad of een gemeentelijke raadscommissie

Vraag om uitleg van de heer Bart De Smet tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de besteding van de Telenet-middelen

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de waarde van de inbreng van de provincies in intercommunale verenigingen

Vraag om uitleg van de heer Bart De Smet tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de noodzaak van bijkomende begrotingsonderrichtingen aan de gemeenten

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid

Dinsdag 12 november 2002

VOORZITTER : De heer Jan Penris

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.07 uur.*

Interpellatie van mevrouw Hilde De Lobel tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de stand van zaken in het kerntakendebat

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw De Lobel tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de stand van zaken in het kerntakendebat.

Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er was binnen het kerntakendebat afgesproken dat er eind november een bestuursakkoord zou worden gesloten tussen de Vlaamse overheid, de provincies en de gemeenten. Er werden in dit verband allerlei werkgroepen en comités opgericht, met misschien als belangrijkste de werkgroep bestuurszaken die onderverdeeld was in sectoriële werkgroepen rond, bijvoorbeeld, milieu, onderwijs, ruimtelijke ordening, enzovoort.

Over een aantal materies zou er een akkoord zijn, maar over een aantal andere – zoals de afvalverwerking, facetten van cultuurbeleid en de zogenaamde koppelsubsidies – niet. Met dit laatste aspect is natuurlijk ook het dossier van de fondsen in het geding waarbij er over het Provinciefonds nog geenszins een akkoord zou zijn. Er was afgesproken dat zowel de VVP als de VVSG in de maand september nogmaals hun achterban zouden consulteren en dat de werkgroepen tegen eind september implementatietrajecten zouden uittekenen. Er bestaat trouwens een mooie website waarop al die werkzaamheden gevolgd kunnen worden.

We merken echter dat er na de vergadering van het politiek coördinatieteam van 9 juli 2002 nauwelijks of geen vergaderingen meer zijn doorgegaan. Op die website van het kerntakendebat dateert de laatste stand van zaken van 30 juni 2002. Een verslag van de vergadering van 9 juli 2002 is nog niet beschikbaar. Het laatste beschikbare verslag dateert van 12 juni 2002. Dat er na 9 juli eigenlijk niets meer is gebeurd, werd, via vragen van provincieraadsleden half oktober, bevestigd door verschillende gedeputeerden.

Naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen in de Antwerpse provincieraad drukte de heer Helsen, de eerste gedeputeerde, zijn ontgoocheling uit over de bereikte resultaten in het kerntakendebat. Hij zei letterlijk : 'Het kerntakendebat is mislukt'. Ik weet echter niet of het woord 'mislukt' sloeg op het realiseren van de aspiraties van de provincies, dan wel op het mislukken van het debat op zich, dus over de hele lijn.

Ondertussen – tussen het indienen van deze interpellatie en vandaag – heb ik evenwel vernomen dat de sectoriële werkgroepen hun werkzaamheden eind oktober opnieuw opgestart zouden hebben. Op de website is daarvan echter niets te merken. Ook de verslagen van de laatste vergaderingen – van voor het zomerreces – zijn op die website niet terug te vinden.

Naar verluidt zou er een ontwerp van provinciedecreet worden voorgelegd op 8 november. Het was vreemd genoeg de VVP die aankondigde dat zij daarmee naar buiten zou treden. Achteraf werd dit bericht gecorrigeerd en werd meegedeeld dat dit in de schoot van de regering zou gebeuren. Bovendien werd die datum ondertussen alweer verschoven, namelijk naar 22 november. Op die dag zou de regering dus een tekst van ontwerp van provinciedecreet voorleggen. Dit vernam ik van de eerste gedeputeerde van West-Vlaanderen, de heer Durnez. Een en ander schijnt erop te wijzen dat dit

De Lobel

kerntakendebat ofwel hopeloos is vast gereden, ofwel een stille dood aan het sterven is.

Onlangs nog ontvingen we advies van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur over het ontwerp van gemeentedecreet. Mijns inziens is het vrij belangrijk dat het ontwerp van provinciedecreet hieraan gekoppeld wordt.

Mijnheer de minister, in hoeverre moeten de werkzaamheden van de werkgroep bestuurszaken, van de sectoriële werkgroepen en van de coördinatie-teams inzake het kerntakendebat beëindigd zijn om tot een definitieve tekst voor beide ontwerpen van decreet te kunnen komen? Wordt het tijdpad dat voor de zomer werd uitgestippeld, aangehouden? Komt er dus tegen eind november een bestuursakkoord of juist niet? Hoe ver staan de werkzaamheden van de werkgroep bestuurszaken? Is er nu al dan niet een akkoord over de koppelsubsidies? Hoe ver staat het met de andere knelpunten, bijvoorbeeld de afvalverwerking, het integraal waterbeleid en cultuur? Hoe zit het met de werkzaamheden rond een ontwerp van provinciedecreet? Klopt het dat daarover op 22 november een tekst zal worden voorgelegd? Indien er op 22 november geen akkoorden zijn over de voornoemde knelpunten, wordt dan een voorlopige of gedeeltelijke tekst voorgelegd? Gaat u hoe dan ook door, met of zonder akkoord? Kunt u de datum van 22 november bevestigen? Zo nee, wat is dan de vooropgestelde datum? Of is er misschien helemaal geen datum vooropgesteld?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, de discussie over de kerntaken is een belangrijk, maar geen eenvoudig debat. Het debat wordt gevoerd met verschillende niveaus, tussen het gewest, de provincies, de gemeenten en met hun vertegenwoordiging.

De twee hoofdthema's die daar aan bod komen, zijn : welke verantwoordelijkheid moet de overheid opnemen en welk niveau moet de verantwoordelijkheid uitoefenen en er verantwoording voor afleggen? Op de eerste vraag was er een ondertoon om de overheid wat te laten vermageren. Zoals u allen weet, heeft de burger een dubbel gevoel : enerzijds beklagt hij zich over de bemoeienissen van de overheid, maar anderzijds verlangt hij wel van de overheid dat ze bij elke tegenslag en bij elk onheil als een soort goddelijk, regelgevend instru-

ment zou optreden met een gulheid als van de hoorn des overvloeds.

Bij de discussie over de verantwoordelijkheid van de overheid bleek niet dat de overheid taken moest afstoten, wel integendeel. Er werd gesteld dat er eventueel nog een aantal zaken zijn waarmee de overheid zich meer moest inlaten.

Wat de tweede vraag betreft, was men van mening dat er zoveel mogelijk taken aan het laagste niveau moesten worden overgelaten. Het gaat om zaken die nauw verband houden met de burger. De rode draad in de discussie was de vraag het gemeentelijk niveau te versterken. De twee andere niveaus moesten daarom niet worden afgeschaft of in vraag worden gesteld, maar moeten in Vlaanderen voornamelijk een sturend kader bieden. De provincie moet een middenfunctie innemen, dicht bij de gemeenten. De streken binnen de provincie moeten actief kunnen optreden.

De principes klonken vrij goed. Er bestond een vrij grote eensgezindheid over deze ideeën, zeker bij de gemeenten en de VVSG. Bij de provincies lagen de zaken iets moeilijker omdat daar vrij vaak de term 'open en gesloten taakstelling' werd gebruikt. Dit leidde tot misverstanden in zowel de ene als in de andere richting.

Degenen die met verve de term 'open taakstelling' in de discussie verdedigden, gaven de indruk dat een provinciebestuur alles moest kunnen doen. De voorstanders van de 'gesloten taakstelling' lieten de al decennialang bestaande discussie over de zin of onzin van het provinciaal bestuur opnieuw aan bod komen. De discussie ging daarbij over de vraag of dat niveau moest worden afgeschaft en, zo ja, hoe dat dan moest gebeuren. Beide zijden groeven zich in hun egelstelling in. We hebben getracht de suggestieve gevoeligheden uit te schakelen en de zaken zo rationeel mogelijk te benaderen.

Mevrouw De Lobel, tijdens het debat werd geen slogantaal gebruikt, we hebben ernstig gewerkt. De drie niveaus zijn de oppervlakkigheid uit de weg gegaan.

Na de officiële start van het kerntakendebat op 12 december 2001 werd vanaf het voorjaar van 2002 in alle thematische werkgroepen de discussie gevoerd, telkens onder het voorzitterschap van een functioneel bevoegde minister. De werkgroep Bestuurszaken, waarvan ik voorzitter ben, wenst de algemene principes van de interbestuurlijke verhoudingen vast te leggen. De discussies werden grondig gevoerd, met zin voor de realiteit en met

Van Grembergen

de bedoeling het overheidsoptreden in Vlaanderen, over de bestuursniveaus heen, efficiënter en voor de burger, het bedrijf en de diverse maatschappelijke organisaties op een transparantere manier te laten verlopen. Sinds de zomervakantie worden de laatste discussiepunten in enkele werkgroepen beslecht, onder meer die over de afvalproblematiek in de werkgroep Milieu, en die over de wijze van financieren van gemeenten en provincies in de werkgroep Bestuurszaken.

Over de koppelsubsidies is er een algemeen akkoord. Koppelsubsidies, waarbij één overheid subsidieert en de andere overheden verplicht zijn om mee te betalen, worden op termijn afgeschaft in alle regelgevingen waar ze nog bestaan. Zelf heb ik dit overigens reeds gerealiseerd in het decreet op het landschapsbeheer. Bij de implementatie van dit akkoord over het afschaffen van de koppelsubsidies moet erover worden gewaakt dat het beleid in de desbetreffende materies kan worden voortgezet.

Het afschaffen van de subsidies mag immers niet tot gevolg hebben dat de materies die zo belangrijk werden geacht en waarvoor de besturen werden geëngageerd, aan het eind zelf ook worden afgeschaft of in een glazen kast worden geplaatst. Concreet betekent dit dat het afschaffen van de koppelsubsidies niet mag leiden tot een daling van de financiële middelen die een overheid – welke dan ook – uittrekt voor deze materie. Er zullen dus compensaties moeten worden uitgewerkt over de verschillende overheidsniveaus heen.

Dit thema sterft dus geen stille dood, en we hebben ons evenmin hopeloos vastgereden. Het is en blijft de ambitie van de Vlaamse regering om nog dit jaar een bestuursakkoord te sluiten tussen de drie overheidsniveaus. Nadien kan worden begonnen met de eigenlijke implementatie. De eerste daadwerkelijke resultaten moeten tot uiting komen bij de begrotingsopmaak voor 2004.

Het ontwerp van provinciedecreet zal eerstdaags worden voorgelegd aan de Vlaamse regering. Het profiel van het provinciaal overheidsniveau, zoals overeengekomen in het kerntakendebat, zal zijn weerslag vinden in de omschrijving van de missie van de provincies in het ontwerp van provinciedecreet, precies zoals dit gebeurd is voor het ontwerp van gemeentedecreet.

Ook zal de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur advies worden gevraagd over het ontwerp van provinciedecreet.

Verder regelen het gemeente- en provinciedecreet in hoofdzaak de interne werking van de gemeenten en provincies. Ze bevatten geen gedetailleerde catalogoog van bevoegdheden voor deze besturen. In het kerntakendebat gaat het precies niet over de interne werking en organisatie van elk overheidsniveau, doch enkel over de bevoegdheden. In die zin zijn beide dossiers complementair en werden ze niet aan elkaar gekoppeld om tot een goede afhandeling te komen. Het provinciedecreet en het gemeentedecreet zullen zoals afgesproken tegelijkertijd aan het parlement worden voorgelegd.

De voorzitter : Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw bijzonder duidelijke uiteenzetting. U hebt een antwoord gegeven op een aantal vragen waarmee de commissieleden, en dan zeker de leden van de oppositie, tot nu toe steeds op een muur stootten en waarop we ook tegenstrijdige antwoorden kregen. U hebt vooral duidelijkheid gegeven over koppelsubsidies.

U zei dat werd gevraagd of het bestuursniveau moet worden afgeslankt, en dat is gebleken dat daar geen vraag naar is. Dat verrast me niet. De discussiegroepen werden hoofdzakelijk bemand door mensen uit het bestuur. Het zou tegennatuurlijk zijn als ze zichzelf overbodig zouden verklaren, ongeacht wat het antwoord op die vraag eigenlijk is.

Ik ben blij te vernemen dat wordt vastgehouden aan het subsidiariteitsbeginsel, zodat de bevoegdheden per definitie zo laag mogelijk liggen. Een struikelsteen bij dit alles is inderdaad het provinciaal niveau. We zullen daar blijven op wijzen. Zoals voor elk tussenniveau rijst de vraag hoe hoog het te situeren is, hoe dicht bij de gemeenten, en hoe dicht bij het overkoepelend niveau.

U zei ook dat de discussies grondig zijn gevoerd en met zin voor realiteit. Wie ben ik om daaraan te twijfelen? Ik heb mijn informatie bij de provincie moeten halen, vermits er sinds juni niets meer te lezen is op de webstek. De provincie neemt een standpunt in als belanghebbende, en de gedeputeerden hebben het over mislukkingen. Ik ben blij dat u dat hebt rechtgezet.

De Lobel

Mijnheer de minister, het bestuursakkoord zou nog voor dit jaar zijn, en we kijken er benieuwd naar uit. Het provinciedecreet zou er eerstdaags komen. Ik heb er begrip voor dat u zich niet wilt binden aan de datum van 22 november. Ik dank u voor uw helder antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het geautomatiseerd stemmen**Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het veralgemenen van het elektronisch stemmen**

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Gysbrechts tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het geautomatiseerd stemmen, en van de heer Bogaert tot minister Van Grembergen, over het veralgemenen van het elektronisch stemmen.

De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag stond al vorige week geagendeerd, maar ze werd uitgesteld omwille van andere commissievergaderingen. Dat wijst er toch wel een beetje op dat er in dit parlement ook wordt gewerkt, en dat staat haaks op de soms negatieve berichtgeving in de pers.

In persartikelen is al ten dele geantwoord op de vraag. Desalniettemin is het nuttig om de vraag hier toch te stellen. Op 8 oktober 2000 stemden 43 percent van de Belgische kiezers elektronisch. In veel Belgische gemeenten en kieskantons is elektronisch gestemd. Elders is dat dan weer niet het geval. Er wordt nog veel volgens de oude methode gestemd, ook in Vlaanderen. In Vlaanderen zou in 164 gemeenten nog manueel zijn gestemd ; in 144 gemeenten is er elektronisch gestemd.

Onlangs stelde de minister dat hij zo snel mogelijk een geüniformiseerde aanpak wil en een versnelde automatisering. Ik had van de minister graag vernomen hoe hij dat wil aanpakken. De gemeenten waar manueel is gestemd, zouden met het oog op de komende verkiezingen van 2003, 2004 en 2006 graag uitsluitel krijgen.

Betekent de geplande eenmaking dat de gemeenten waar al elektronisch is gestemd, nieuwe investeringen zullen moeten doen ? Worden er nieuwe stelsystemen ingevoerd ? Overweegt de minister bijkomende stimuli of subsidies om die eenmaking te realiseren ?

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de wettelijke invoering van de mogelijkheid tot elektronisch stemmen heeft velen van ons en ook veel burgers tevreden gestemd. Het gaat echter niet op dat in 2002 nog steeds twee stelsystemen bestaan : het archaische en het elektronische. Hierover stelde ik reeds vragen aan de diverse bestuursniveaus. Tot het federale niveau kon ik me spijtig genoeg niet richten.

Het voorstel van de bevoegde minister om het systeem van het elektronisch kiezen vanaf 2006 te veralgemenen en voor alle gemeenten te verplichten, kan ik alleen maar toejuichen. Wellicht zal iedereen mijn mening delen. Deze eigentijdse manier van stemmen verhoogt niet alleen de transparantie, maar sluit ook heel wat fouten en bewust verkeerde tellingen – vooral van de voorkeurstemmen – uit, terwijl de resultaten vlotter en juister gekend zijn.

Waarom zijn nog niet alle gemeenten op het elektronisch kiessysteem aangesloten ? Vooreerst heeft dat te maken met het kostenplaatje, maar ook met de vrij ondemocratische manier van invoering van het systeem. Het is immers zo dat volgens de huidige wetgeving volledige kiesdistricten – de vroegere kantons – gezamenlijk moeten beslissen om het elektronisch stemmen in te voeren. Er bestaan echter geen kanton- of kiesdistrictsbesturen. Dit euvel moet worden verholpen. Zo konden bijvoorbeeld de stad Aalst en de gemeente Erpe-Mere het elektronisch kiessysteem niet invoeren omdat Lede – de derde gemeente van het district – niet wou voorzien in de nodige middelen in haar begroting. De wetgever legt dus de beslissingsverplichting op aan een niveau dat eigenlijk geen beslissingsbevoegdheid heeft.

Bogaert

Het zou alleszins getuigen van behoorlijk bestuur als de kiezers al in 2003 of uiterlijk in 2004 allemaal elektronisch kunnen gaan stemmen. Laten we niet vergeten dat België en Griekenland de twee laatste landen van de EG zijn die hebben geëxperimenteerd met het elektronisch stemmen. Toevallig zijn het ook de twee landen waar de kiesplicht en niet het kiesrecht bestaat. We hebben altijd de mond vol over transparantie, en de invoering van het elektronisch stemmen zou dat ongetwijfeld bevorderen.

De gewestelijke en federale overheden moeten daarover dringend het overleg organiseren. Dat overleg moet er toch komen, want de bij de invoering horende kosten moeten tussen de gemeenten, de gewesten en de federale staat worden verdeeld. Vlaanderen kan hiervan de motor zijn. Tegelijkertijd moeten er wettelijke initiatieven worden genomen om de gemeenten – buiten het kader van het enge district om – de nodige beslissingsbevoegdheden te geven. Als een gemeente beslist om over te gaan tot de ingebruikname van een elektronisch stelsysteem, en ook bereid is daarvan de kosten te dragen, dan moet dat mogelijk zijn. Een veralgemeend en transparant kiessysteem moet bij prioriteit worden ingevoerd.

Ik vernam dat de Vlaamse regering in uitvoering van Lambermont niet alleen een ontwerp van gemeente- en provinciedecreet wil indienen, maar ook een ontwerp van decreet betreffende de gemeente- en provincieraadsverkiezingen. Op die manier zouden heel wat problemen kunnen worden opgelost. Het laatste decreet stelt het veralgemeend elektronisch stemmen in Vlaanderen vanaf 2006 verplicht. Als wij daarvoor bevoegd zijn, hoop ik dat dit reeds vanaf 2004 het geval zal zijn. Dit is anders een gemiste kans voor de transparantie ten aanzien van de kiezer, want wij werken momenteel met twee systemen.

Er moet ook een oplossing worden gevonden bij de federale en de Europese verkiezingen. Het is immers theoretisch mogelijk, afhankelijk van de beslissing van het bestuursniveau, dat op dezelfde dag twee soorten verkiezingen plaatsgrijpen en men telkens anders moet stemmen : de ene keer op de oude manier, de andere op elektronische wijze. Dat is in de praktijk niet haalbaar.

Mijnheer de minister, heeft uw voorstel om Vlaanderen uiterlijk in 2006 elektronisch te laten stemmen een politiek draagvlak binnen de Vlaamse regering ? Als dit zo is, kunt u dan een tijdschema

over de invoering van het aangekondigde decreet over de gemeente- en provincieraadsverkiezingen meedelen ? Hebt u in de huidige stand van zaken reeds voorstellen omtrent de financiering van het elektronisch kiessysteem ? Hebt u al een kijk op de financiële implicaties van het bestaande elektronisch kiessysteem, waarop 43 percent van de kiezers is aangesloten ?

Hebt u kennis van het feit dat de huidige verplichting om per district het elektronisch kiessysteem in te voeren remmend heeft gewerkt op de omvang van de uiteindelijke invoering ervan ? Is de Vlaamse regering bereid om het veralgemeend elektronisch kiessysteem voor alle verkiezingen primordiaal op de agenda van het bevoegde Overlegcomité te plaatsen ? Vindt u het aangewezen om het veralgemeend elektronisch kiessysteem reeds voor 2006 of 2004 in te voeren ?

De voorzitter : De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het kanton Veurne is het enige kanton in West-Vlaanderen dat elektronisch heeft gestemd. Wij hebben met de collega's rond de tafel gezeten en besloten een vooruitstrevend beleid te voeren. In 1998 zijn wij tot de conclusie gekomen dat de andere gemeenten ook tot deze beslissing zouden overgaan. Ik heb deze voormiddag nog aan de stadsontvanger van Veurne gevraagd welke kost de aankoop van deze apparatuur in 1998 voor Veurne heeft meegebracht. De minister zegt nu in de pers dat hij deze apparatuur gratis of tegen minimale kostprijs ter beschikking van de gemeenten wil stellen.

In 1998 hebben wij 48 stemmachines aangekocht, 11 voorzitterssystemen, 3 totalisatie-PC's en 59 lichtpennen. Dat kwam neer op een bedrag van 2.779.310 frank. Daarvan werd 50 percent gesubsidieerd. De andere 50 percent viel ten laste van de gemeente. Wij hebben een investering van 1.389.835 frank gedaan. Dit was een hoge kostprijs voor een kleine gemeente. Wij hebben met dit systeem voor de parlementsverkiezingen van 1999, de provincie- en gemeenteraadsverkiezingen van 2000 en de herkiezing voor de provincieraad van 2000 gewerkt. De afschrijving verloopt hierdoor misschien iets vlotter, maar ik hoor nu dat men een totaal nieuw systeem overweegt. Dat boezemt mij schrik in. Wij hebben deze apparatuur nu en hebben daarvoor zelfs een bijgebouwtje opgetrokken dat aan onze administratie grenst omdat de apparatuur op een bepaalde temperatuur moet worden bewaard. Er zijn dus nog bijkomende kosten. Niemand heeft iets tegen het veralgemeend invoeren

Verfaillie

van het elektronisch kiezen, maar ik pleit ervoor dat men het huidige systeem algemeen verplicht maakt zodat sommige gemeenten niet worden verplicht om bijkomende kosten te maken.

Als de minister deze nieuwe apparatuur gratis zou ter beschikking stellen, wil ik een factuur indienen van 1.389.835 frank. Wij willen in dat geval zelf nog de interestlast dragen. De gemeenten die in het verleden een inspanning hebben geleverd en een vooruitstrevende basis hebben gecreëerd door een modern informaticasysteem in te voeren, mogen niet worden gestraft voor de inspanningen die zij in 1998 hebben gedaan.

De voorzitter : Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel : Ik onderschrijf het pleidooi voor het invoeren van het elektronisch kiesstelsel. Het Belgisch systeem werd kritisch onder de loep genomen in diverse rapporten en is er pover uitgekomen. Ik herinner mij de naam niet van het internationale comité dat dit onderzocht, maar er waren bezwarende uitspraken bij. Als bijvoorbeeld dit systeem in een ontwikkelingsland zou worden gecontroleerd, zou het door een internationale commissie volledig negatief worden beoordeeld. Een nieuw systeem invoeren komt er misschien op neer dat men zich op de rand van onze bevoegdheden bevindt, maar als men met de andere niveaus overlegt, zou het goed zijn de tekortkomingen die dit systeem terechtkomen worden aangewezen, onder de loep te nemen.

Wat de opmerkingen van de heer Verfaillie betreft : als men ervan uitgaat dat er geen nieuw systeem komt, vraag ik mij af waarom een gemeente wordt gestraft, als andere gemeenten al dan niet meer zouden betalen.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, de huidige federale regeling met betrekking tot het geautomatiseerd stemmen geldt voor de verkiezingen van 1999, 2000 en 2003. Louter om praktische redenen heeft de bevoegde administratieve dienst van het ministerie van Binnenlandse Zaken voorgesteld om voor de Europese en de deelstatenverkiezingen van 2004 dezelfde regeling en dezelfde stemapparatuur te hanteren.

Technisch gezien zijn de huidige stemcomputers in 2004 afgeschreven. Dit betekent uiteraard niet dat ze dan niet meer kunnen worden gebruikt. Normaal gezien zullen de stemcomputers en de software voor de verkiezingen van 2006 volledig worden vernieuwd.

Hoewel hierover nog geen beslissing is genomen, is het de bedoeling dat de gemeenten waar thans geautomatiseerd wordt gestemd dit systeem bij de volgende verkiezingen zullen handhaven. Dit betekent dat de steminfrastructuur van deze gemeenten voor de verkiezingen van 2006 moet worden vernieuwd.

De gemeenten waar momenteel nog traditioneel wordt gestemd, moeten op het geautomatiseerd stemmen overschakelen. We streven naar een dekingsgraad van 100 procent in Vlaanderen. Het voortbestaan van beide systemen, het geautomatiseerde en het archaische systeem, lijkt me niet aangewezen.

We moeten in dit verband tevens rekening houden met het feit dat het archaisch stelsel een grootschalige burgermobilisatie inhoudt. Dit beroep op de burger strijkt steeds meer mensen tegen de haren in. Persoonlijk ben ik echter van mening dat de overheid steeds een beroep op de burger moet kunnen doen om de democratie gestalte te geven. We mogen niet op het geautomatiseerd stelsel overschakelen omdat we de burger dan niet langer nodig hebben. Dit lijkt me niet de juiste benadering. Ik vind dat de burger de verkiezingen moet blijven controleren. De vraag is gewoon of we voor het geautomatiseerd stemmen in de toekomst nog evenveel mensen zullen moeten mobiliseren.

Er moet op korte termijn een subsidieregeling komen. De Vlaamse en de federale overheid dienen een belangrijk deel van de infrastructuur te financieren. Dit geldt zowel voor de gemeenten die thans reeds geautomatiseerd stemmen als voor de gemeenten die in de toekomst het nieuwe systeem zullen invoeren. Deze subsidieregeling moet in hoge mate door de federale en door de gewestelijke middelen worden gedragen.

Er zijn zes verschillende verkiezingen : de gemeenteraadsverkiezingen, de provincieraadsverkiezingen, de deelstatenverkiezingen, de verkiezingen voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers en voor de Senaat en de Europese verkiezingen.

Mijns inziens moet de federale overheid de kosten van de verkiezingen voor de Kamer van Volksver-

Van Grembergen

tegenwoordigers en voor de Senaat en van de Europese verkiezingen dragen. De Vlaamse overheid moet de kosten van de provinciale verkiezingen en de deelstatenverkiezingen dragen. De gemeenten moeten het laatste gedeelte van de kosten voor hun rekening nemen. Het gaat tenslotte ook om de gemeentelijke democratie.

Indien hierover onderhandelingen worden opgestart, zal ik dit standpunt verdedigen. In de aanloop tot de redactie van een nieuw ontwerp van decreet betreffende de lokale verkiezingen zal de Vlaamse regering in dit verband een aantal principesbeslissingen nemen. De Vlaamse regering voorziet tevens in een intensief overleg met de federale overheid en, via deze weg, met de andere gewesten. Gezien de praktische overwegingen die ik net heb aangehaald, zal het elektronisch stemmen pas vanaf 2006 worden veralgemeend. Ik zal de Vlaamse regering dan ook voorstellen om de huidige subsidieregeling te wijzigen.

Thans worden de gemeenten die zich elektronische stemapparatuur aanschaffen, voor 20 percent door de federale overheid en voor 30 percent door de Vlaamse overheid betaald. Dit betekent dat de gemeenten nog steeds 50 percent van de kostprijs moeten dragen. Mijn voorstel, dat gebaseerd is op de noodzaak die wordt gevoeld om het geautomatiseerd stemmen te veralgemenen, staat hier haaks op. Dit lijkt me alleszins een redelijke benadering.

Indien we het geautomatiseerd stemmen veralgemenen, zullen de gemeenten niet langer tussen het manueel en het elektronisch stemmen kunnen kiezen. Dit betekent dat de gemeenten zich verplicht zullen zien om de nodige stemapparatuur aan te kopen. Het lijkt me dan ook billijk dat de federale en de Vlaamse overheid een groter deel van de hieraan verbonden kosten op zich nemen. Tenslotte zal deze infrastructuur slechts om de zes jaar door de gemeenten en door de Vlaamse overheid, om de vier jaar door de federale overheid en om de vijf jaar door de Vlaamse overheid en door de federale overheid worden gebruikt.

Aangezien deze beslissing geld zal kosten, zal ze vanaf 2005 gevolgen hebben voor het Vlaamse en voor het federale budget. We moeten deze keuze echter maken. Als het elektronisch stemmen is veralgemeend, zullen de door de heer Bogaert aangehaalde problemen zich niet langer voordoen. Nu moeten alle gemeenten in een district akkoord gaan om het elektronisch stemmen in te voeren.

Zodra dit systeem wordt veralgemeend, zal dit akkoord niet langer nodig zijn.

Ik heb hier mijn eigen inzichten in verband met het elektronisch stemmen naar voren gebracht. De Vlaamse regering heeft in dit verband nog geen akkoord bereikt. Gezien het feit dat mijn benadering met beide voeten op de grond staat, vermoed ik evenwel dat de Vlaamse regering mijn voorstel zal goedkeuren.

De voorzitter : De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts : Mijnheer de voorzitter, in zijn antwoord haalt de minister de huidige bestaande regeling, die voor de drie verkiezingen geldig was, terecht aan. De minister herhaalde vandaag nogmaals dat het streefjaar voor het algemeen elektronisch stemmen, namelijk 2006, heel realistisch is. Het is belangrijk dat dit gelinkt wordt aan de gebruiksnoodzakelijkheid, en ook dat het verplicht gesteld wordt, zo niet wordt het nutteloos en worden alle zonet genoemde argumenten van tafel geveegd.

Ik meen verder begrepen te hebben dat de minister ook vindt dat de Vlaamse overheid in dit dossier een sturende rol moet spelen. De visie die de minister dienaangaande heeft ontwikkeld, is mijns inziens heel realistisch en correct. De doelstelling om dit tegen 2006 in heel Vlaanderen te kunnen implementeren, is een realistische doelstelling waarin ik mij 100 percent kan terugvinden.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Ik dank de minister voor zijn belangrijke bestuurlijke en politieke antwoord.

Ik sluit me aan bij de vorige spreker die erop aandrong dat Vlaanderen in dit dossier de motor zou zijn. Ik besef evenwel dat we ons hier ook in federaal vaarwater begeven. Het zou dan ook niet slecht zijn indien er een lichte wetswijziging zou worden doorgevoerd, in die zin dat gemeenten die dit systeem reeds wilden invoeren op grond van de huidige financiële verdeling, maar dit niet konden doen omwille de districtsbeplanning, dit vooralsnog voor 2004 kunnen doen. Omdat dit evenwel een federale materie is, zal ik dit bij mijn federale collega's aanklaarten.

Wat het Vlaamse niveau betreft, denk ik dat de minister er wel in zal slagen zijn collega's in de regering ervan te overtuigen dat het elektronisch stem-

Bogaert

men vanaf 2006 in Vlaanderen algemeen ingevoerd wordt en dat Vlaanderen hierin een motorrol zal vervullen.

De voorzitter : De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie : Uit het antwoord van de minister leid ik af dat geen enkele gemeente of geen enkel kanton nog zal beslissen om in 2003 of 2004 het elektronisch stemmen in te voeren als het betreffende stelsysteem in 2006 toch volledig vervangen wordt. Welke gemeente zou dan nu nog kosten maken ?

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het laten samenvallen van de politieraad met de gemeenteraad of een gemeentelijke raadscommissie

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Gysbrechts tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over het laten samenvallen van de politieraad met de gemeenteraad of een gemeentelijke raadscommissie.

De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, deze vraag om uitleg is eigenlijk totstandgekomen naar aanleiding van een situatie die we in dit verband werkelijk op het terrein hebben vastgesteld.

Het is een vaststaand feit dat een gemeenteraadzitting onmogelijk kan samenvallen met een gemeentelijke raadscommissie, omdat de leden van de verschillende commissies tevens in de gemeenteraad zetelen. Blijkbaar is het wel mogelijk om een politieraad te laten samenvallen met een raadscommissie of zelfs met de gemeenteraad. Dit brengt uiteraard de nodige problemen met zich mee, omdat de leden ervan nu eenmaal maar op één plaats tegelijk kunnen zijn.

In veel opzichten valt de werking van een politieraad echter te vergelijken met die van een gemeenteraad, zeker wanneer het gaat om meergemeentezones, en zodoende wordt ook hier de democratische werking belemmerd. De betrokken leden zijn door hun gemeenteraad aangesteld en moeten als dusdanig aan hun democratische opdrachten en verplichtingen voldoen. Deze mogelijke handelwijze getuigt van een zekere onzorgvuldigheid en belemmert raadsleden in de uitoefening van hun prerogatieven.

Mijnheer de minister, hoe staat u tegenover deze mogelijke handelwijze ? Ziet u een mogelijkheid om dit wettelijk te laten bepalen, zodat deze vergaderingen niet meer kunnen samenvallen en men niet afhankelijk is van de goodwill van beslissingen van het schepencollege of van het politiecollege ?

De voorzitter : De heer De Loor heeft het woord.

De heer Herman De Loor : Mijnheer Gysbrechts, heeft deze situatie zich inderdaad reeds voorgedaan ? Spreekt u uit ervaring, of is dit een theoretische vraag ?

De heer Peter Gysbrechts : Dit was geen theoretische vraag, want deze situatie heeft zich inderdaad reeds voorgedaan

De heer Herman De Loor : Dit getuigt dan van kleine politiek. Er moet tussen de raden toch overleg plaatsvinden voor het beleggen van de vergaderingen. De burgemeesters moeten toch weten wanneer de gemeenteraden – die trouwens meestal op vaste tijdstippen bijeenkomen – worden samengevoegd. Op dat tijdstip moeten ze toch geen politieraad organiseren.

De voorzitter : De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie : Als deze situatie zich inderdaad voordoet, dan is dat inderdaad verschrikkelijk. Dit getuigt niet van een goede verstandhouding tussen de diverse leden van de politiezone. Ik zelf ben voorzitter van het plaatselijke politiecollege. Het lijkt me maar normaal dat bij het plannen van vergaderingen – bijvoorbeeld van het politiecollege – nagegaan wordt of op dat ogenblik geen andere vergaderingen plaatsvinden zodat een vergadering eventueel nog kan worden verplaatst. Dat lijkt me de normaalste zaak van de wereld.

Wat de gemeentelijke zaken betreft, hebben we niet onmiddellijk zicht op wat er gebeurt als een

Verfaillie

gemeenteraadslid tegelijkertijd ook een vergadering van de intercommunale moet bijwonen. Voor gemeenteraden, commissieraden en politieraden moet het toch mogelijk zijn de problemen in onderling overleg op te lossen, zonder dat minister Van Grembergen zich in de discussie moet mengen. We zijn verstandig genoeg om die zaken zelf te regelen.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, de kern van het antwoord werd hier door een aantal commissieleden al gegeven. Ik zal echter ook formeel mijn ideeën over goed bestuur naar voren brengen.

Mijnheer Gysbrechts, het probleem werd mij nog nooit concreet voorgelegd. In theorie is het inderdaad mogelijk dat gemeenteraden samenvallen met politieraden. Het samenvallen van een vergadering van de politieraad met de vergaderingen van diverse gemeenteraadscommissies kan zich wellicht nog vlugger manifesteren. Dat probleem moet echter praktisch worden opgelost.

De politieraad van een meergemeentezone wordt samengeroepen door het politiecollege. In dat college zetelen de burgemeesters van de aangesloten gemeenten. Als het gaat om een politieraad binnen één gemeente, dan speelt de burgemeester zeker een hoofdrol in het bepalen van de data.

Wat nu de bijeenroeping van gemeenteraden betreft, is het een vast principe dat het schepencollege, in het kader van het vereiste respect voor de rechtmatige belangen van de gemeenteraadsleden, een tijdstip moet kiezen dat geen hinderpaal vormt voor raadsleden om de zittingen bij te wonen. Ik heb het voornamelijk over gemeenteraadsbijeenkomsten omdat ik als voogdijminister van de gemeenten hierover wel een uitspraak kan doen. Over de politieraden kan ik dat niet omdat ze onder bevoegdheid van de federale overheid vallen. Ik wens op generlei wijze de autonomie van de gemeenten en van de gemeenteraden en -colleges te laten aantasten door een federaal instrument. Uiteindelijk moeten daarover afspraken worden gemaakt.

In dit opzicht ligt het dan ook voor de hand dat het politiecollege zich in eerste instantie informeert over de tijdstippen waarop in de respectieve gemeenten die deel uitmaken van de meergemeente-

zone, de gemeenteraadszittingen doorgaan. Veel gemeenten houden al decennialang de gemeenteraadszitting maandelijks op een vaste datum. In sommige gemeenten is dat bijvoorbeeld de eerste of de vierde donderdag. Het lijkt me dan ook redelijk dat de nieuwe politieraden daar rekening mee houden. Als de wil aanwezig is, is het dan ook niet moeilijk om de conflicten uit de weg te ruimen.

Mijnheer Gysbrechts, u zegt reeds te maken te hebben gehad met politieke spelletjes. In dergelijke gevallen staan we machteloos. Ik kan enkel hopen dat de wijsheid zal zegevieren.

De voorzitter : De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb uiteraard dezelfde bemerkingen gemaakt als mijn collega's daarnet. Toch leek het me nuttig de vraag te stellen. Aan het antwoord is niet veel meer toe te voegen. Degenen die in het bewuste politiecollege zetelen, zullen rekening moeten houden met bepaalde data.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart De Smet tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de besteding van de Telenet-middelen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Smet tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de besteding van de Telenet-middelen.

De heer De Smet heeft het woord.

De heer Bart De Smet : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de financiële situatie van de Vlaamse steden en gemeenten is hier al meermaals aan bod gekomen. 70 percent van de gemeenten werd reeds gedwongen om belastingverhogingen door te voeren om een positief meerjarenplan te kunnen voorleggen. Op dit moment worden de begrotingen opgemaakt. De gemeenten worden met grote moeilijkheden geconfronteerd. Zo is er de meerkost, veroorzaakt door de politiehervorming en de niet nagekomen belof-

De Smet

te van de federale overheid om deze problemen op te vangen.

Mijnheer de minister, een mogelijke oplossing zou erin kunnen bestaan de gemeenten toe te laten de middelen die ze uit de Telenet-operatie bekomen in de gewone dienst van de begroting in te schrijven. Op dit moment is dat niet mogelijk. In de aanvullende onderrichtingen van oktober 2001 voor de opmaak van de begroting voor 2002 was de besteding van deze middelen beperkt tot de buitengewone dienst of het aanleggen van pensioenreserves.

Mijnheer de minister, bent u bereid de gemeenten de toelating te geven om de middelen in de gewone dienst van de begroting in te schrijven? Indien ja, bestaat dan de mogelijkheid dat er bijkomende instructies in die zin aan de gemeenten worden gegeven?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, collega's, dit is een belangrijke vraag, want ze raakt aan de gemeentelijke financiën en de problemen waarvoor gemeentebesturen en gemeenteraden zich geplaagd zien. Ik onderschat die problemen niet, maar ik wil ze benaderen met zin voor verantwoordelijkheid, en niet op goedkope wijze ingaan op elke verzuchting. De jaren gaan snel, en wat dit jaar op een of andere wijze opgelost raakt, kan volgend jaar opnieuw problemen geven.

De gemeentefinanciën zijn niet voor altijd veiliggesteld. Mijn antwoord betekent dan ook geen veiligstelling voor altijd, maar biedt oplossingen voor dit moment. De verantwoordelijkheid van de gemeentebesturen in deze is heel groot. Ze moeten die ook zelf opnemen, en niet altijd verwachten dat de gewestelijke overheid voor elk probleem een oplossing heeft.

In de begrotingsinstructies voor 2002 en 2003 vroeg ik de besturen inderdaad expliciet om de ontvangsten op de gewone dienst ten gevolge van de verkoop van Telenet enkel aan te wenden voor de aanleg van reserves voor toekomstige pensioenuitgaven of voor overboekingen naar de buitengewone dienst. De toekomstige opbrengsten uit de verkoop van Telenet-aandelen zijn namelijk eenmalig en geven daardoor een bijzondere injectie aan de lokale financiën. Ze zijn zeker niet structureel.

Het zou daarom niet verstandig zijn ze als permanente bron in te schrijven voor de financiering van jaarlijks terugkerende uitgaven. Daarnaast is het een gezond principe eenmalige belangrijke opbrengsten te bestemmen voor de financiering van eenmalige investeringsuitgaven.

Mijn richtlijn was ingegeven door mijn bezorgdheid over de toenemende pensioenproblematiek en de nefaste invloed ervan op de toekomstige ontwikkeling van de gemeentefinanciën. Ik wil een veilige haven garanderen. Het aantal pensioenge-rechtigden ten laste van de gemeenten en de OCMW's zal de patronale bijdrage substantieel doen stijgen. Het is uiteraard wenselijk dat de lokale besturen oog hebben voor die ontwikkeling en erop anticiperen door reservevorming. Dat past bij een toekomstgerichte visie en bij de solidariteit tussen de generaties. Niemand zal dit algemeen principe in vraag stellen.

Anderzijds ben ik er mij eveneens ten zeerste van bewust dat de huidige financiële situatie van vele besturen – zij het niet van alle – dermate moeilijk is dat een sanering zich onvermijdelijk opdringt. Ik begrijp dat het voor een gemeente niet haalbaar is reserves aan te leggen op een ogenblik dat de gewone begroting niet meer in evenwicht geraakt, tenminste – en dat is een nuancering – voor zover de gemeente ook op fiscaal vlak ernstige inspanningen levert. In zo'n moeilijke financiële situatie moeten in de eerste plaats de nodige saneringsinspanningen worden geleverd, om nadien en zo snel mogelijk reservevorming mogelijk te maken.

In die omstandigheden heb ik beslist dat de lokale besturen zelf kunnen bepalen in welke mate zij financieel in staat zijn de Telenet-opbrengsten te reserveren voor toekomstige pensioenuitgaven of die opbrengsten over te boeken naar de buitengewone dienst voor investeringsuitgaven, doch enkel op voorwaarde dat hun aanslagvoet van de aanvullende personenbelasting en hun opcentiemen op de onroerende voorheffing minstens gelijk zijn aan het gemiddelde van alle Vlaamse gemeenten. Dat gemiddelde bedraagt voor het aanslagjaar 2002 7,01 percent voor de aanvullende personenbelasting en 1.256 opcentiemen op de onroerende voorheffing.

De gemeenten die aan deze dubbele voorwaarde voldoen, mogen de begrotingsinstructies over de besteding van de Telenet-opbrengsten dan ook beschouwen als een aanbeveling en niet als een onvoorwaardelijke verplichting. Ik zal de besturen zo snel mogelijk per brief in kennis stellen van dit standpunt. Daarnaast deel ik dit ook mee via de

Van Grembergen

webstek van mijn administratie Binnenlandse Aangelegenheden.

Mijnheer de voorzitter, collega's, ik meen hiermee mijn verantwoordelijkheid te nemen voor de toekomst, voor de gemeenten die het echt moeilijk hebben zodat het water hen tot aan de lippen staat, en die hun burgers al in hoge mate belasten. Voor hen moet het mogelijk zijn de de Telenet-middelen op een goede manier aan te wenden, rekening houdend met de maatschappelijke consequenties. Het is geen vrijbrief voor gemeenten die er gebruik van willen maken voor nog eens een gemakkelijk begrotingsrondje.

De voorzitter : De heer De Smet heeft het woord.

De heer Bart De Smet : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Uw analyse is juist dat de nu geboden mogelijkheid geen permanente oplossing is voor de problemen van de gemeenten. Het is een tijdelijk redmiddel, maar niet voor alle gemeentebesturen. Er zijn er ook die niet onmiddellijk kunnen profiteren van de Telenet-operatie. Eigenlijk is dat voor de gemeentes die het geluk hebben om die middelen daarvoor te kunnen aanwenden, slechts een tijdelijke oplossing. Eens te meer is op die manier aangetoond dat wegens externe factoren de gemeenten het moeilijk hebben om hun meerjarenbeleid met batige saldi af te sluiten. Wellicht heerst in deze commissie over deze vaststelling unanimité. Over dit probleem zullen we ons eens grondig moeten buigen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de waarde van de inbreng van de provincies in intercommunale verenigingen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Decaluwe tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de waarde van de inbreng van de provincies in intercommunale verenigingen.

De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking bepaalt dat de deelneming van één of meer provincies in een dergelijk samenwerkingsverband niet meer mag bedragen dan 20 percent van het totale maatschappelijk kapitaal. De bestaande intercommunales moeten hun statuten zo aanpassen dat de inbreng van de provincies op 31 december 2006 tot 20 percent is gereduceerd. Eventueel kan deze datum worden verschoven naar 31 december 2012. De uitstap van de privé-sector is echter vroeger gepland, en veel privé-vennoten vragen dat daarbij de intrinsieke waarde van de aandelen van de intercommunales, en niet de nominale waarde wordt aangerekend.

Als de participatie van de provincie in een intercommunale hoger is dan 20 percent, zullen aandelen van de provincie moeten worden overgenomen. Afgezien van het feit dat dit voor de andere partners in de intercommunale zware uitgaven met zich meebrengt, is het van het grootste belang te weten tegen welke waarde de aandelen van de provincies moeten worden overgenomen. Bovendien rijzen er vragen over de toepassing van de ministeriële omzendbrief over de jaarlijkse herwaardering van de materiële vaste activa van de intercommunale verenigingen en van de gemeentebedrijven. De richtlijnen in de omzendbrief zouden niet door iedereen even nauwgezet worden toegepast. Als er dan uiteindelijk aandelen moeten worden overgenomen, dan kan dat tot zeer grote verschillen leiden.

Zelf ben ik parlements lid, maar ook bestuurder van een intercommunale. Dat is een voordeel, want ik heb rechtstreeks met dit probleem van de valorisatie van de aandelen te maken. Het gaat over veel geld. Het maakt een groot verschil uit of men de oorspronkelijke waarde, dan wel de intrinsieke waarde neemt. Afhankelijk van de methode gaat het voor mijn intercommunale om 4 miljoen of 17 miljoen euro. Het gaat dus over veel geld van instellingen waarbinnen de gemeenschap het voor het zeggen heeft. Hierover moet dus duidelijkheid worden geschapen.

Mijnheer de minister, kunt u garanderen dat de omzendbrief over de herwaardering van de materiële vaste activa door elke intercommunale op dezelfde manier wordt toegepast? Als men het over de waardebepaling van aandelen heeft, dan heeft men het over de vennootschapswetgeving. Op bladzijde vier en vijf van die omzendbrief schrijft u dat de vennootschapswetgeving 'subsidiar' van toepassing is. Juristen die ik daarover heb aangesproken, gaan op dat punt niet met u akkoord,

Decaluwe

want volgens hen heeft de vennootschapswetgeving altijd voorrang.

In dezelfde omzendbrief stelt u ook dat de aanpassing van de statuten en de voorwaarden van de gedwongen uittreding anders kan worden geformuleerd dan in de wet van 22 september 1986 is voorgeschreven. Zo 'zou het begrijpelijk en aanvaardbaar zijn dat het kapitaal aan de privaatrechtelijke partners die niet over een beheers- of exploitatieopdracht beschikken, terugbetaald wordt tegen de nominale waarde van de aandelen.'

U hebt natuurlijk het recht om dat te beweren, maar als bestuurder van een intercommunale durf ik echter wel stellen dat de privé-sector daar helemaal niet akkoord mee gaat. De privé-sector wil de vennootschapswetgeving toegepast zien, en wil dat de intrinsieke waarde van de aandelen in aanmerking wordt genomen. Ik herhaal dus mijn vraag : kunt u garanderen dat de omzendbrief over de herwaardering van de materiële vaste activa door alle intercommunales op dezelfde manier wordt toegepast ? Welke middelen wendt u aan om de naleving ervan te verzekeren ? Hebt u weet van intercommunales die deze omzendbrief niet naleven ?

Ten tweede : op welke manier moet de waarde van de aandelen van de provincies bij de overdracht ervan worden berekend ? Als de privé-sector er uitstapt, dan willen een aantal provinciebesturen dezelfde rechten – en ze hebben gelijk. Ik vind het de logica zelve dat alle aandeelhouders op dezelfde manier worden behandeld. Kunt u garanderen dat dit voor alle intercommunales op dezelfde manier zal gebeuren ?

Ten derde : wat is de relatie tussen de ministeriële omzendbrief en de vennootschapswetgeving ? Volgens mij gaat de vennootschapswetgeving altijd voor. Ten vierde : is het mogelijk om de provincies uit te betalen tegen de nominale waarde van hun aandelen ? Ten slotte : acht u het mogelijk dat de waarde van de aandelen op een andere manier worden berekend voor de privé-sector dan voor de provincies, en zo ja, wordt op die manier het gelijkheidsbeginsel niet geschaad ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, uit het nazicht van de jaarrekeningen van de intercommunales die zijn onderworpen aan de toepassing van de jaarlijkse her-

waardering van de materiële vaste activa, is tot vandaag niet gebleken dat sommigen bewust de richtlijnen niet nauwgezet naleven. Een vergetelheid of vergissingen zijn, na een opmerking daaromtrent, altijd rechtgezet. Als de heer Decaluwe mij concrete gevallen meldt, zal ik daarover zeker een onderzoek laten opstarten.

Voor de waardering van de terug te betalen kapitaalsaandelen aan de provincies met het oog op de reductie van hun participatie tot 20 percent, heeft het decreet van 6 juli 2001 geen dwingende regels voorgeschreven. Tijdens de parlementaire bespreking heeft mijn voorganger het bedrag van 6 miljard frank of 150 miljoen euro geciteerd, dat op grond van de intrinsieke waarde van de aandelen is berekend. Dit lijkt een logische berekening omdat zij vanuit de vennootschapsrechtelijke principes vertrekt, die ook in de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales worden gehuldigd. Het gaat daar weliswaar alleen om uittredende gemeenten.

Er rijst echter geen bezwaar tegen onderhandelingen die de betrokken intercommunales met de participerende provincies over de precieze waardebeoordeling zouden voeren. Daarbij spelen overwegingen over de rol van de provincies bij de ontwikkeling die deze intercommunales hebben gekend, uiteraard een rol. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de statutaire bepalingen of met mogelijke wijzigingen daarvan.

Op grond van deze elementen kan ik niet garanderen dat alle intercommunales een identieke regeling zullen toepassen. Niet alleen de concrete omstandigheden kunnen verschillen, ook de houding van de verschillende provincies kan variëren, naargelang de intercommunale waar het om gaat. Ik meen dat hier de autonomie van de betrokken besturen maximaal moet spelen en ben er ook van overtuigd dat redelijke schikkingen uit de bus zullen komen.

De omzendbrief over de herwaardering heeft een boekhoudkundige dimensie. De jaarlijkse herwaardering van de materiële vaste activa betekent een afwijking op het jaarrekeningenbesluit van 8 oktober 1976, gewijzigd door het koninklijk besluit van 12 september 1983.

De federale minister van Economische Zaken verleende op 22 november 1985, na gunstig advies van de Commissie van Boekhoudkundige Normen, toestemming aan het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om aan de intercommunale verenigingen en gemeentebedrijven een af-

Van Grembergen

wijkend herwaarderings- en afschrijvingsbeleid, gebaseerd op een jaarlijkse herwaardering van de boekwaarde en vaste afschrijvingstermijnen, op te leggen. Voorheen gebeurde de herwaardering op vervangingswaarde, met een grotere herwaarderingsmeerwaarde, een variabele afschrijvingstermijn en een zwaardere afschrijvingslast als gevolg.

Deze optie zou mogelijk zijn, op voorwaarde dat de provincies hiermee instemmen en de eventuele statutaire bekrachtiging wordt aanvaard. Ik acht dit echter weinig waarschijnlijk. Opnieuw zullen de concrete situatie en de daarop gebaseerde onderhandelingen maatgevend zijn voor een dergelijk scenario.

De statuten kunnen hierover uitsluitel brengen. In tal van intercommunales waar naast de gemeenten andere partners zoals de provincie en privaatrechtelijke vennoten zitting hebben, zijn per soort aandeelhouders verschillende categorieën van aandelen toegekend. Een gelijke behandeling van elke aandeelhouder van dezelfde categorie lijkt mij evident ; een gelijkshakeling van de categorieën zelf is dat minder.

Voor intercommunales waarin aan alle aandeelhouders dezelfde soort aandelen is toegekend, pleit het gelijkheidsbeginsel inderdaad voor een gelijke behandeling bij de waardebeoordeling van de aandelen. Toch wil ik deze stelling nuanceren. De privaatrechtelijke aandeelhouders, met uitzondering van degenen die een exploitatieopdracht vervullen, moeten de intercommunale verlaten op het ogenblik dat het decreet voor hen in werking treedt. Dat is een echte uittreding. De provincies daarentegen treden niet uit, maar voeren een kapitaalsvermindering door. Beide situaties kunnen toch anders worden beoordeeld. De uitbetaling zal natuurlijk een invloed hebben op het geheel. Als de provincies bovendien 20 percent sterkhouders zijn van zo'n intercommunale, zou het in hun belang kunnen zijn om een gezonde financiële situatie te behouden. Een gelijke behandeling van wie in dezelfde situatie verkeert, is natuurlijk vanzelfsprekend. De provincies kunnen in dit verband een verschillende houding aannemen.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, het antwoord van de minister is belangrijk als signaal, maar ik heb er toch nog problemen mee.

We kunnen het op verschillende manieren bekijken, maar als we het over waardering van aandelen hebben of overnames in het bankwezen, speelt de

verdienste van de ene of andere aandeelhouder geen rol. Het is niet nodig om dit te nuanceren, de aandeelhouder blijft of blijft niet. Er moeten steeds dezelfde regels worden toegepast. Het zou goed zijn mocht de minister dit in zijn omzendbrief wat verduidelijken, want nu wordt de indruk gewekt dat de provincies nominaal en de privé-sector genuanceerd worden bekeken.

De aandeelhouders moeten gelijk worden bekeken, want we kunnen de redenering immers ook omkeren. De aandeelhouders, ook de gemeenten en de provincies, hebben een bepaalde dienstverlening gekregen, maar die was misschien niet marktconform. Als men het in zijn historische context plaatst, is de privé-sector er misschien omwille van de streekontwikkeling of vanuit een verantwoordelijkheidsgevoel mee ingestapt, maar heeft er nooit van genoten. De andere betrokkenen hebben hier misschien op een niet-marktconforme wijze van genoten. Deze vaststelling maakt een differentiatie tussen de categorieën bijzonder moeilijk. De concrete onderhandelingen geven me de indruk dat de privé-sector het onderste uit de kan tracht te halen. *(Opmerkingen)*

Dit lijkt me inderdaad vrij logisch. Ik wil er echter op wijzen dat de provinciebesturen het budgettair ook niet zo makkelijk hebben. Ik vraag me dan ook af waarom we niet tegenover alle aandeelhouders dezelfde houding aannemen.

Minister Paul Van Grembergen : Ik verhinder dit helemaal niet. Ik heb enkel gezegd dat de provincies een participatie van 20 percent behouden. Dit betekent dat ze tijdens de onderhandelingen belang kunnen hebben bij een andere benadering.

De heer Carl Decaluwe : Het kan niet dat de privé-bedrijven die volgend jaar uit een intercommunale treden omwille van bepaalde onderhandelingen of van bepaalde vriendschapsbanden op een nominale, op een intrinsieke of op een tussentijdse manier worden behandeld. Het uitbetalen van privé-bedrijven gebeurt tenslotte met belastingsgeld. Ik vraag me af of de minister kan garanderen dat de waardebeoordeling van de aandelen steeds op dezelfde manier zal gebeuren.

Net als bij fusies en bij andere operaties in de financiële wereld moeten we proberen alle categorieën op een even correcte wijze te behandelen. Het is uiteraard mogelijk dat we hierover van mening verschillen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart De Smet tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de noodzaak van bijkomende begrotingsonderrichtingen aan de gemeenten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Smet tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de noodzaak van bijkomende begrotingsonderrichtingen aan de gemeenten.

De heer De Smet heeft het woord.

De heer Bart De Smet : Mijnheer de voorzitter, op 8 oktober 2002 heeft de premier in zijn beleidsverklaring aangekondigd dat via Elia een vergoeding aan de steden en de gemeenten zou worden toegekend die zou moeten volstaan om de verminderde inkomsten uit energiedividenden te compenseren. Na het nodige overleg met de gewesten zou deze vergoeding in een KB worden vastgelegd.

Zoals daarnet al is gezegd, verkeren de gemeenten met betrekking tot het opmaken van de begroting 2003 en van de bijbehorende financiële meerjarenplanning in de grootst mogelijke onzekerheid. De gemeenten vragen zich af of ze bij het opstellen van een meerjarenplanning met deze compensaties rekening kunnen of mogen houden. Indien de gemeenten de vigerende begrotingsonderrichtingen letterlijk toepassen, moeten ze rekening houden met dalende inkomsten.

De minister heeft reeds verklaard dat, zolang hierover geen wettelijk verankerde beslissingen zijn genomen, de gemeenten bij het opmaken van de begroting 2003 en van de financiële meerjarenplanning geen rekening met deze compensaties mogen houden. Blijkbaar mogen de gemeenten evenwel niet met een nettoverlies worden geconfronteerd. Tijdens het debat in de Kamer voor Volksvertegenwoordigers heeft de premier expliciete verklaringen over dit engagement van de federale regering afgelegd. De Vlaamse minister-president heeft zich inmiddels aangesloten bij de stelling dat de vermindering van de dividenden geen negatieve impact op de gemeentelijke financiën mag hebben.

Indien de vigerende begrotingsonderrichtingen niet worden gewijzigd, zal het grootste gedeelte van de gemeenten zware inspanningen moeten leveren om een positieve financiële meerjarenplanning op te stellen.

Deze inspanningen zullen de gemeenten dwingen om ingrijpende beslissingen te nemen. In een aantal gevallen zou dit tot het schrappen van delen van de dienstverlening kunnen leiden. Ik denk hierbij niet enkel aan details : in sommige gemeenten zou zelfs de kinderopvang in het gedrang komen. Voor al de investeringen in het patrimonium zouden voor bepaalde gemeenten te zwaar worden.

Op het gemeentelijk niveau is de begrotingsopmaak in volle gang. Sommige gemeenten zullen een deel van hun dienstverlening afbouwen. Andere gemeenten zullen proberen nieuwe inkomsten te verwerven door middel van een belastingverhoging. Ik heb evenwel begrepen dat dit niet de bedoeling is.

Gezien de engagementen van de federale regering zouden al deze inspanningen wel eens voorbarig kunnen blijken. Indien de compensaties er effectief komen, zouden de aangekondigde saneringen of belastingverhogingen wel eens voorbarige maatregelen kunnen zijn. Ons lijkt dit geen goede vorm van politiek bestuur.

Mijnheer de minister, kunt u de Vlaamse regering voorstellen om de federale regering dringend om een formeel engagement betreffende deze compensaties te vragen ? Zodra dit engagement er is, kan de Vlaamse regering de begrotingsonderrichtingen aanpassen en de gemeenten de toestemming verlenen om deze nettocompensaties in de meerjarenplanning in te schrijven. Voor de gemeenten zou dit alleszins een bijzondere hulp betekenen.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, in het ontwerp van programmadecreet dat op het einde van dit jaar aan het federale parlement zal worden voorgelegd, is enkel het principe van compensaties voor de gemeenten opgenomen. In het ontwerp van tekst staat letterlijk : 'Onverminderd de bepalingen van artikel 12 zal de netbeheerder jaarlijks aan de gemeenten een bedrag storten. Bij in ministerraad overlegd besluit, na overleg met de gewesten, bepaalt de Koning de verdeling over de gemeenten. Bij in ministerraad overlegd besluit bepaalt de Koning het bedrag, de modaliteiten en de wijze waarop de netbeheerder de kost ervan in de tarieven dient op te nemen'.

De Toelichting specificceert de ontwerpbeplanning in het programmadecreet als volgt : 'In het kader van het algemeen belang lijkt het belangrijk dat de transportnetbeheerder, die een feitelijk en juridisch

Van Grembergen

monopolie heeft, jaarlijks een bijdrage stort aan alle gemeenten van het Belgisch grondgebied. Teneinde in de nodige flexibiliteit te voorzien, lijkt het aangewezen dit bedrag, alsook de verdeling over de gemeenten en de integratie van deze kost in de tarieven vast te stellen bij in ministerraad overlegd besluit'.

De Vlaamse overheid heeft op dit ogenblik absoluut geen zicht op de precieze inhoud van het nog op te stellen koninklijk besluit. Ook de federale overheid kan daarover blijkbaar, in de huidige stand van zaken, geen duidelijke informatie verschaffen.

Ik heb er dan ook bij de federale eerste minister schriftelijk op aangedrongen om zo snel mogelijk met de gewesten te overleggen over de concrete uitvoering van de vergoeding voor de gemeenten die in het ontwerp van federale programmawet is opgenomen. Ik weet dat elke burgemeester, elke schepen van Financiën en elk gemeentebestuur met een zucht van verlichting de verklaring de federale eerste minister in de federale Kamer gehoord heeft. Ik weet ook dat diezelfde mensen nu nog op specificaties en uitwerking wachten, maar helaas kan ikzelf ze dit op dit ogenblik niet geven.

Ingevolge de Grondwet en de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zijn de gewesten bevoegd voor de algemene financiering van de gemeenten.

Het was dan ook maar normaal dat ik daarover aan de eerste minister uitleg en de nodige gegevens vroeg.

Zoals ik al heb verklaard, zullen intussen aan de gemeenten geen nieuwe begrotingsrichtlijnen worden meegedeeld ten gevolge van een mogelijke compensatie voor de minderinkomsten door de liberalisering van de energiemarkt en dat zolang er ter zake geen wettelijke initiatieven zijn genomen. Ik zal de gemeenten dus niet op een been zetten waarvan ik niet weet of het wel zal lopen. Ik kan dat maar doen in geloofwaardigheid en in goed bestuur als mij daarover de exacte gegevens bekend worden gemaakt.

Zoals u zich wellicht zult herinneren, heb ik in het kader van de politieproblematiek reeds een overeenkomst gesloten met federaal minister Duquesne in verband met de in te schrijven bedragen voor de politiebegroting. Er werd toen in overleg een bepaalde formulering uitgewerkt, die daarop aan

de gemeenten werd overgemaakt. Ik heb echter ervaren dat een aantal gemeenten als gevolg van de overeenkomst met betrekking tot de politiebegroting een bedrag hebben ingeschreven waarop ze nu niet de trekkingsrechten hebben. Daardoor zitten ze nu met een aantal begrotingsproblemen.

U begrijpt dus dat ik de gemeenten geen loze vogels wil verkopen. Ik wil hen enkel antwoorden of richtlijnen geven wanneer mij dienaangaande door de federale overheid de exacte gegevens worden overgemaakt. Pas dan kunnen de gemeenten zekerheid hebben over de juiste situatie.

De voorzitter : De heer De Smet heeft het woord.

De heer Bart De Smet : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Zijn redenering is mijns inziens logisch opgebouwd.

We kunnen inderdaad betreuren dat het federale niveau weinig duidelijkheid geeft aan de gemeenten die het nu al moeilijk hebben bij de opmaak van hun politiebegroting en bij de afhandeling van wat dit jaar reeds is gebeurd en van wat in het volgende jaar nog moet komen.

Wat de compensatie van de verlaging van de dividenden betreft, stel ik een schril contrast vast met het Vlaams niveau. Het goed bestuur ten aanzien van onze gemeenten zou trouwens de partijpolitiek moeten overschrijden. In dit parlement werd het Gemeentefonds reeds goedgekeurd, en pas enkele dagen geleden hebben we nagenoeg unaniem het Stedenfonds goedgekeurd. Zonet hebt u nog een antwoord gegeven op vragen met betrekking tot de opbrengst van de Telenet-aandelen. Over die gelegenheden bestaat er voor de gemeentebesturen dus wel duidelijkheid vanuit het Vlaams niveau, wat in schril contrast staat met het federale niveau.

Mijnheer de minister, u bent bevoegd voor de steden en gemeenten, en u zou er dus met kracht moeten op aandringen dat aan die onduidelijke situatie een einde wordt gemaakt. In de huidige onduidelijke omstandigheden is het voor het lokale niveau immers onmogelijk een goed financieel beheer op lange termijn te voeren.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Ik ga er niet van uit dat de toezegging die door de eerste minister in de Kamer is gedaan, niet juist zou zijn. Er is echter geen exacte mededeling gedaan, en ik kan de ge-

Van Grembergen

meenten dus ook geen richtlijnen verstrekken. Ik benader dit positief, en ben ervan overtuigd dat dit zal worden ingevuld. Ik beschik echter nu nog niet over de nodige parameters en er zijn nog geen duidelijke afspraken gemaakt. Ik wens de gemeenten dan ook niet in een onzekere situatie te brengen.

Ik hoop dat dit in de komende weken wordt opgehelderd, zodat ik er meer gegevens over kan verstrekken. Hopelijk kan dat gebeuren voor de gemeenten hun begrotingen goedkeuren. Ze doen dat immers in november en ten laatste in december – enkele uitzonderingen niet te na gesproken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.39 uur.*
